

2020

Nurmijärven Leikontien maa-aineslupa- liittyvä luontoselvitys

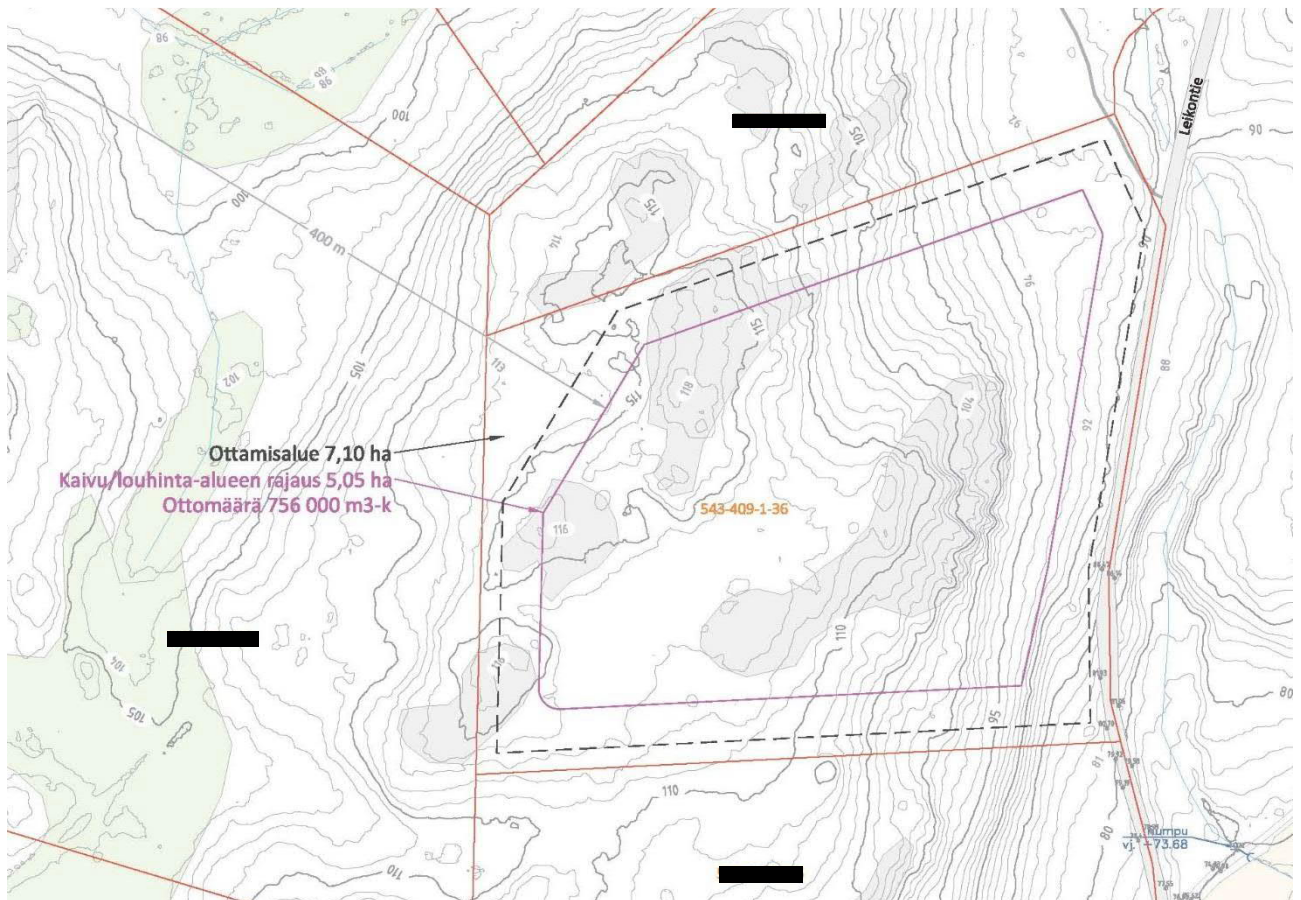
Petri Parkko

 Luontoselvitys
KOTKANSIIPPI

18.2.2020

1. Taustoja

Nurmijärven Kassakummun Leikontielle haetaan maa-aineslupaa karttaan 1 merkitylle alueelle. Suunnittelua varten tarvittiin tiedot alueella esiintyvistä ja mahdollisesti hankkeeseen vaikuttavista luontoarvoista. ASM Kiviainespalvelu () tilasi luontoselvityspäivityksen 23.12.2019.

Kartta 1. Suunnittelualueen raja.

2. Menetelmät ja aineisto

Luontoselvityksen maastotyöt tehtiin 14.2.2020. Maastopäivänä maa oli lähes lumeton ja esimerkiksi kirjoverkkoperhosen (*Euphydryas maturna*) Dir IV toukkien ravintokasvin, kangasmaitikan (*Melampyrum pratense*), kuivuneet versot olivat edelleen löydettävissä.

Suunnittelualue kierrettiin maastossa jalkaisin läpi, havainnoiden arvokkaita elinympäristöjä sekä arvioiden luontodirektiivin IV-liitteen lajien ja uhanalaislajiston esiintymisen todennäköisyyttä. Arvokkailla elinympäristöillä tarkoitetaan tässä luonnonsuojelulain, vesilain ja soveltaen metsälain 10 § suojelemia kohteita, uhanalaisia ja silmälläpidettäviä NT luontotyyppisiä sekä harkinnan mukaan muita arvokkaita elinympäristöjä (esim. korvaavat paahdealueet).

Maastotyöt ja raportoinnin teki luontokartoittaja (eat) Petri Parkko. Eliölajien uhanalaisuus raportissa perustuu 2019 arviointiin (Hyvärinen ym. 2019). Eliölajien nimistö raportissa on Suomen lajitietokeskuksen (Laji.fi) mukaan.

3. Suunnittelualueen luonnon yleiskuvaus

Nurmijärven Kassakummussa, Leikontien länsipuolella, sijaitsevalla suunnittelualueella ei ole luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia osia. Suurin osa alueesta on hakattu äskettäin siemenpuuasentoon (kuva 1). Koko alueella on metsämännyn (*Pinus sylvestris*) lisäksi kasvanut sekapuina metsäkuusta (*Picea abies*) ja rauduskoivua (*Betula pendula*).

Leikontien reunassa kasvaa nuorta ja harvennettua metsämäntyvaltaista (vähän myös metsäkuusta) metsää, joka on ravinteisuudeltaan mustikkatyyppin kangasta. Sammalet ovat metsäsammalia ja kenttäkerroksessa kasvaa kangasmustikkaa (*Vaccinium myrtillus*), taigapuolukkaa (*Vaccinium vitis-idaea*) ja taigasananjalkaa (*Pteridium pinetorum*). Pensaskerroksessa kasvaa kotikatajaa (*Juniperus communis*).

Nuoren mäntyvaltaisen metsän länsipuolella on suunnittelualueen laajin kallioalue, jonka äskettäin harvennettu puusto on vanhoja metsämäntyjä. Kotikataja muodostaa pensaskerroksen. Mustikkatyyppin kangas ja karut jäkäläkalliot vuorottelevat. Kallioilla kasvaa taigapuolukkaa ja kangaskanervaa (*Calluna vulgaris*) sekä paikoin IV-liitteen lajin kirjoverkkoperhosen (*Euphydryas maturna*) toukkien ravintokasvia kangasmaitikkaa (*Melampyrum pratense*) (kuva 2). Viimeksi mainittua kasvia löytyi myös suunnittelualueen pohjoisreunasta.

Kallioalueen lounaispuolella esiintyy pienialaisia soistumia. Hakkuuaukolle on jätetty metsämäntyjen lisäksi joitakin metsähaapoja (*Populus tremula*). Taulakääpiä (*Fomes fomentarius*) kasvavalta koivupötkkelöltä löytyi koivulatikan (*Aradus betulae*) naaras.

Kuva 1. Suurin osa suunnittelualueesta on äskettäin siemenpuuasentoon hakattua. Leikontie 14.2.2020 © Petri Parkko

Suunnittelualueen kalliot ovat enimmäkseen melko reheviä ja metsäsammalpeitteisiä ja niillä kasvaa taigapuolukkaa, kangasmustikkaa ja metsälauhaa (*Avenella flexuosa*). Pohjoisreunan kallioilla esiintyy pienialaisia jäkälikköjä sekä melko laajoja kangaskanervakasvustoja.

Kuva 2. Kangasmitikan kuihtuneet versot ovat talvella melko huomaamattomia. Leikontie 14.2.2020 © Petri Parkko

4. EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajit

Kirjoverkkoperhoselle (*Euphydryas maturna*) sopivat lisääntymishabitaatit (kartta x)

Kirjoverkkoperhosen toukkien tärkein ravintokasvi Suomessa on kangasmaitikka, jonka kuihtuneita versoja (kuva 2) löytyi suunnittelualueelta kahdesta eri paikasta. Kasvin löytämistä vaikeuttivat ajourat ja hakkuutähteet, joten osa esiintymistä jäi todennäköisesti havaitsematta.

Kirjoverkkoperhonen ei ole erityisen harvinainen laji ja esiintyy erityisesti Kaakkois-Suomessa paikoin jopa yleisenä. Laji suosii lisääntymispaikkoinaan erilaisia puoliavoimia metsäympäristöjä, jollaisia on etenkin suunnittelualan reunoilla. Nurmijärvi on aivan kirjoverkkoperhosen levinneisyysalueen länsireunassa ja Suomen lajitietokeskuksen Laji.fi -tietokannassa on vain vähän havaintoja kunnan alueelta. Perhosen lisääntyminen suunnittelualueella on kuitenkin mahdollista.

5. Päätelmät ja suositukset

Natura 2000- ja luonnonsuojelualueet

Suunnittelualueella tai sen vaikutusalueella ei ole Natura-alueita eikä luonnonsuojelualueita.

Arvokkaat elinympäristöt

Alueella ei rajattu arvokkaiksi elinympäristöiksi luokiteltavia kohteita.

EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajit

Suunnittelualueelta löytyi kahdesta paikasta kirjoverkkoperhosen toukkien tärkeintä ravintokasvia kangasmaitikkaa ja länsi- sekä pohjoisreunassa on perhoselle sopivaa lisääntymishabitaattia. Maassamme elinvoimaiseksi arvioitu ja Kaakkois-Suomessa paikoin yleinen laji esiintyy Nurmijärvellä todennäköisesti harvinaisena. Ravintokasvin kasvupaikkoja ja sopivia elinympäristöjä on runsaasti myös suunnittelualan ulkopuolella, eikä louhintahankkeella uhata perhosen kantaa Nurmijärvellä. EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajit ovat kuitenkin tiukasti suojeltuja ja viranomaiset päättävät selvitystarpeesta.

Jos kirjoverkkoperhosen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen selvittämistä suunnittelualueelta edellytetään, voidaan lajin lentoaikaan, kesäkuun loppupuoliskolla, kartoittaa alueelta aikuisten perhosten esiintyminen. Jos perhosia havaitaan, voidaan lajin lisääntymispaikat selvittää elo–syyskuun vaihteessa etsimällä toukkia ja toukkaseittejä (kuva 3) kangasmaitikoilta.

Kuva 3. Kirjoverkkoperhosen toukka ja toukkaseittejä kangasmaitikalla. Porvoo 2018 © Petri Parkko

Muiden IV-liitteen lajien esiintyminen suunnittelualueella on hyvin epätodennäköistä.

Uhanalaislajisto

Luonnonsuojelullisesti merkittävän uhanalaislajiston esiintyminen suunnittelualueella on epätodennäköistä.

6. Lähteet

Hyvärinen, E., Juslen, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. 2019: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.